

ведінку дбайливого господаря, стандартну поведінку, що і становить зміст bona fides [4].

Більшість дослідників вказують на те, що категорія добросовісності є морально-етичною та оціночною, тому намагатися жорстко визначити її в законі, договорі чи рішенні суду практично неможливо, а в окремих випадках і не варто.

Категорія добросовісності знайшла своє законодавче закріплення в ст. 3 ЦК України як одна з основних засад цивільного законодавства. Проте, реального змісту ця категорія набуває саме в контексті концепції реалізації та здійснення цивільних прав в ст. 12 ЦК України, відповідно до якої особа здійснює свої цивільні права вільно, на власний розсуд. [1, ст. 3, ст.12]

Для правильного розуміння сутності процесуального обов'язку добросовісного здійснення процесуальних прав правильним є визначення його позитивного та негативного змісту. Враховуючи позитивний зміст обов'язку добросовісного здійснення процесуальних прав, потрібно визначити, що добросовісними будуть процесуальні дії особи, яка бере участь у справі, що здійснюються шляхом реалізації належних їй процесуальних прав з метою захисту своїх невизнаних, порушених чи оспорюваних цивільних прав. Тобто, особа, яка бере участь у справі, діє добросовісно в тих випадках, якщо процесуальні права здійснюються нею з метою дійсного захисту матеріальних прав. Окрім того, здійснення процесуальних прав у цьому випадку буде добросовісним лише тоді, коли реалізація цього права відбуватиметься у спосіб, визначений цивільним процесуальним законом. Негативний зміст обов'язку добросовісності у цивільному процесі визначає вимогу до учасника процесу утриматися від вчинення дій, спрямованих на умисне обмеження або порушення прав інших осіб, які беруть участь у справі, перешкоджанню суду правильно та своєчасно розглянути та вирішити цивільну справу. У зв'язку з цим, на нашу думку, до недобросовісного здійснення процесуального права також потрібно відносити дії особи, що містять ознаки зловживання процесуальним правом.

Однак, зважаючи на те, що категорія добросовісності, як було вище зазначено, має морально-етичний характер, необхідно зробити висновок, що у кожному конкретному випадку оцінювати добросовісність реалізації процесуальних прав, осіб, що беруть участь у справі, має суд.

Література

1. Цивільний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та допов. Станом на 15 травн.2012р.: (ОФЦ. ТЕКСТ). – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2012. – 380с. – (Кодекси України).

2. Балашов А.Н. Процессуальные права и обязанности сторон при рассмотрении гражданских дел в суде первой инстанции : дис. канд. юрид. наук / А.Н. Балашов. – М. : РГБ, 2005. – 207 с.

3. Емельянов В.И. Разумность, добросовестность, незлоупотребление гражданскими правами. – "Система ГАРАНТ", 2009 г. – С. 74 -77.

4. Скловский К.И. О применении норм о злоупотреблении правом в судебной практике//Режим доступа: http://www.juristlib.ru/book_2557.html

УДК 347.214:347.157(043.2)

Ніколаєнко Я. М.,
студентка,

Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В.М., старший викладач

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ МАЙНОМ НЕПОВНОЛІТНІХ

Згідно ст.242 ЦК, батьки (усиновлювачі) є законними представниками своїх малолітніх та неповнолітніх дітей. Опікун є законним представником малолітньої особи та фізичної особи, визнаної недієздатною. Законним представником у випадках, встановлених законом, може бути інша особа [2].

Управління майном неповнолітнього, відповідно до статей 177 і 178 Сімейного кодексу (далі – СК), здійснюють батьки (усиновителі) без спеціального на те призначення або опікуни та піклувальники (далі – законні представники). Межі цього управління залежать від ступеня дієздатності неповнолітнього. Майном, що належить дитині віком до 15 років, законні представники, від імені неповнолітнього, управляють і розпоряджаються самостійно, а віком від 15 до 18 років – управляють разом з неповнолітніми, а розпоряджаються ним самі неповнолітні. Однак при здійсненні угод з майном, що виходять за межі побутових, вони діють тільки за згодою законних представників (ст. 32 ЦК).

Для законних представників встановлені єдині правила щодо вико-

нання дій стосовно майна неповнолітнього. Вони закріплені у статтях 177-178 СК і визначають: порядок укладення угод з участю законних представників та угод, для укладення яких потрібний дозвіл органів опіки і піклування; умови розпорядження доходами неповнолітніх; угоди, які не вправі укладати законні представники.

Порядок управління майном неповнолітніх, умови його відчуження, зберігання належного їм майна, сум та інших цінностей, виконання інших дій, пов'язаних зі збереженням майна і управлінням ним визначаються Правилами опіки та піклування, затвердженими 26 травня 1999 р. [3].

Вони встановили право органів опіки і піклування щодо захисту житлових прав неповнолітніх та умови зберігання грошей і цінних паперів. Однак питання щодо порядку управління майном неповнолітніх, умов його відчуження та зберігання, виконання дій, пов'язаних з його зберіганням і управлінням, залишились не визначеними.

З 1992 р. в Україні з'являється приватна форма власності, суб'єктом якої закон визнає і неповнолітнього. Чи потрібно в нашій державі знову таке конкретизоване визначення порядку управління майном неповнолітніх?

Вважаю, необхідність у вирішенні цього питання гостро відчувається в умовах переходу нашої країни до ринкової економіки. Саме в цей період (порівняно з періодом посттоталітарного режиму) у власності неповнолітніх частіше почало з'являтися цінне майно. Ним стає: нерухомість, транспортні засоби, земельні ділянки, цінні папери і навіть засоби виробництва.

Не всі неповнолітні, навіть щодо приватизованих квартир (будинків) або часток в них, залишаються їх власниками на тривалий час. На практиці таке право власності неповнолітнього може порушуватись саме їх батьками.

Крім того, при нормальних сімейних відносинах майже ніхто не задумується над долею майна, що належить дітям. Але при розпаді сімейних відносин це питання нерідко постає [4, с. 86].

Отже, необхідне особливе ставлення до дитини як самостійного суб'єкта належних йому майнових прав.

В багатьох випадках навіть важко визначити причини шкоди, що завдається неповнолітнім, а також притягнути опікуна до відповідальності. Тому, законодавець має ввести деякі обмеження щодо діяльності опікуна і особливо стосовно відчуження майна підопічного. Вони і повинні скласти порядок управління майном неповнолітнього.

Якщо держава визнає свого громадянина з дня народження правоздатним, в т.ч. носієм майнових прав і обов'язків, то тільки вона на період його неповноліття має встановити єдиний порядок управління майном неповнолітніх для всіх законних представників.

Література

1. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року // ВВРУ. – 2002. – № 21-22.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року. – К.: Істина, 2003.
3. Правила опіки та піклування від 26 травня 1999 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 26. – Ст. 1252.
4. Бічук Л. А. Захист права власності неповнолітнього на нерухоме майно // Право України. – 1999. – № 6. – С. 85-86.

УДК 349.3

Олюха А.В.,
студент,

Криворізький факультет,
Національний університет "Одеська юридична академія"
Науковий керівник: Устінова-Бойченко А.М., к.ю.н.

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАКРІПЛЕННЯ ІСТОТНИХ УМОВ ПЕНСІЙНОГО КОНТРАКТУ В УКРАЇНІ

Система недержавного пенсійного забезпечення в Україні набуває дедалі більшого поширення, а тому законодавець має створити надійні правові механізми захисту прав її учасників. Найдоцільнішою правовою формою опосередкування суспільних відносин у цій сфері є пенсійний контракт. Враховуючи довгу тривалість реалізації прав та обов'язків за ним, для сторін дуже важливо правильно укласти даний тип договору, що неможливо без чіткого визначення його істотних умов. У сучасній науковій літературі питання суттєвих умов пенсійного контракту є малодослідженим. Все наведене і обумовлює актуальність даної роботи.

Л.І. Лазор констатує можливість залучення до опосередкування соціально-забезпечувальних відносин юридичних конструкцій, що склалися та ефективно працюють у цивільному праві [3, С. 568]. Вихо-